

which it is advisable to integrate the interests of a particular agricultural producer, related to the need for insurance protection. the need to attract IT technologies to the insurance system of the agricultural sector of the economy.

Conceptual approaches to the formation of agro-insurance relations on the basis of innovative directions of using the potential of agro-insurance are reflected, which provide for the need to involve IT technologies in the system of insurance protection of the agricultural sector of the economy; building interaction between the structural elements of the market on the basis of quality management as a basis for ensuring the competitiveness of insurance services in the agricultural insurance market, and emphasizing reengineering in agricultural insurance.

Key words: *agroinsurance, agroinsurance market, innovative approaches, development potential, rhinestone organizations; agricultural producers, IT technologies, quality management, reengineering in agricultural insurance*

УДК 336.77.067

DOI 10.31395/2415-8240-2021-98-2-20-29

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК КРЕДИТНОГО РИНКУ

П. К. БЕЧКО, кандидат економічних наук

Н. В. БОНДАРЕНКО, кандидат економічних наук

В. П. БЕЧКО, кандидат економічних наук

О. С. НАТАЛИЧ, аспірант

Уманський національний університет садівництва

У статті сформовано та представлено авторський підхід щодо інноваційного розвитку кредитного ринку. Кредитні відносини за ринкових умов реалізуються на кредитному ринку стан якого не завжди відповідає економічним потребам, доступністю кредиту потенційним позичальникам. Внаслідок цього, виникає потреба у формуванні конкурентного пропорційного кредитного ринку залучення якого сприятиме вирішенню національних економічних задач. За сучасних умов при функціонуванні кредитного ринку виникає необхідність його трансформації на основі поглибленого теоретичного обґрунтування змісту, закономірностей розвитку і аналізу його відповідності сформованим тенденціям. З огляду на це, потребує активного застосування всього спектру фінансових взаємовідносин, зокрема і підвищення ефективності кредиту.

Ключові слова: *кредитний ринок, інновації, інвестиції, платформи і технології кредитного ринку, кредит, кредитне забезпечення.*

Постановка проблеми. В процесі трансформації національної економіки необхідною передумовою є формування нової економічної моделі із застосуванням цифрових і когнітивних технологій. Стійке і збалансоване зростання національної економіки великою мірою залежить від створенням

передумов для формування структурних, соціальних і регіональних пропорцій та системних інституціональних перетворень. Інноваційний розвиток вітчизняної економіки великою мірою залежить від розвитку кредитного ринку, який сприяє економічному зростанню національної економіки, розширенню міжнародного співробітництва, зростанню продуктивності праці, покращенню якості продукції, забезпеченню економічної безпеки країни. З огляду на це, потребують теоретичного обґрунтування питання щодо інноваційного розвитку кредитного ринку

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Кредитний ринок за своїм значенням та роллю складає основу фінансового ринку, та забезпечує найшвидший доступ до кредитних ресурсів. Його переваги впливають із функціонального потенціалу основних суб'єктів цього ринку – комерційних банків, які не тільки опосередковують рух фінансових ресурсів, а й певною мірою продукують їх. З огляду на це ініціаторами інноваційного процесу повинні бути банки, які мають формувати цифрове середовище для учасників кредитного ринку та визначатися розвитком цифрової економіки. Проблемам інноваційного розвитку кредитного ринку за умов застосування нових платформ і технологій присвячені праці вітчизняних вчених, зокрема Єгоричевої С. [1], Сосніна О. [3], Пожидаєвої М. [4], Волосовича С. [5], Самойленка Л. [6], Москвічової О. [8]. Ця тема, для учасників кредитного ринку, є досить актуальною, і потребує більш детального дослідження.

Метою статті є обґрунтування теоретичних аспектів інноваційного розвитку кредитного ринку за умов застосування нових платформ і технологій.

Методика дослідження. Для вирішення поставлених у процесі дослідження завдань використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання. Застосування системного підходу, методів індукції та дедукції, аналізу й синтезу дало можливість комплексно і всебічно визначити вплив цифрових технологій на інноваційний розвиток кредитного ринку.

Результати дослідження. Економічне та інституційний розвиток країни великою мірою залежить від покращення інвестиційного середовища, сприяє економічному зростанню національної економіки, розширенню міжнародного співробітництва, зростанню продуктивності праці, покращенню якості продукції, забезпеченню економічної безпеки країни. Зрілість ринкових інституцій, організація захисту прав власності впливають на витрати виробництва. Товарне виробництво орієнтоване на економічне зростання задоволення запитів кінцевого споживача за умов залучення інвестицій в національну економіку з метою подолання галузевих, територіальних і структурних диспропорцій, інтегрування у вирішення економічних завдань національного розвитку.

Приріст реального ВВП великою мірою залежить від інвестиційних видатків (табл. 1). Приведені дані свідчать, що частка найбільших інвестиційних проектів 79,6 % припадає на державні інвестиційні проекти із затвердженими видатками на суму 4,8 млрд. грн.

Табл. 1. Відхилення фактичних від планових (прогнозних) показників приросту реального ВВП та доходів державного бюджету з 2013-2019 рр. [9]

Види інвестиційних видатків	Затверджені видатки, млрд. грн	Структура видатків, %	Вартість найбільших проектів, млрд. грн	Частка найбільших проектів, %
Державні інвестиційні проекти	4,8	26,1	55,3	79,6
Державний фонд регіонального розвитку	6,0	32,7	0,9	1,3
Державний фонд енергоефективності	1,5	8,2	55,3	–
Інші видатки інвестиційного спрямування	6,1	33,0	13,3	19,1
Разом	23,4	100,0	69,5	100,0

Інвестиційні видатки в фонд регіонального розвитку за досліджуваний період склали 6,0 млрд. грн або 32,7 % загальної структури видатків при частці найбільших проектів 1,3 %. Така політика інвестиційних видатків унеможливує досягненню високих результатів, підвищенню ефективності виробництва, запровадженню прогресивних технологій в галузях національної економіки. Державну підтримку інтегрування кредитного ринку в інноваційний процес слід розглядати як систему заходів, що забезпечують регуляторну підтримку кредитних установ, що здійснюють кредитування інновацій; рефінансування інноваційних кредитів; надання кредитним установам можливості участі в наглядових радах створюються інноваційних установ та інших.

Інноваційний розвиток вітчизняної економіки великою мірою залежить від розвитку кредитного ринку. Ініціаторами інноваційного процесу повинні бути банки, оскільки їм слід стимулювати запуск і розроблення інноваційних проектів своїх корпоративних клієнтів [1]. Таке твердження безумовно є раціональним, оскільки банки в співтоваристві з розвинутими суб'єктами господарювання мають змогу ініціювати інноваційні процеси, які сприяють підвищенню ефективності їх діяльності та розвиток виробничих відносин на новому рівні. Концентрація інноваційної діяльності із застосуванням інноваційних продуктів дає можливість кредитним установам отримувати конкурентні переваги, але з обмеженим періодом їх дії, які тривають до того часу, поки інноваційні банківські продукти і послуги не наберуть ознак стандартних банківських продуктів і послуг.

При дослідженні інновацій кредитного ринку слід виокремити декілька аспектів його розвитку, зокрема:

– перший – характеризується організацією нової технологічної основи, необхідної для розвитку національної економіки та цифрової інфраструктури кредитного ринку;

– другий – передбачає формування умов для активного залучення банків до фінансування і кредитування проектів з модернізації та інноваційного вдосконалення вітчизняної економіки;

– третій – характеризує забезпечення інноваційного розвитку безпосередньо самих кредитних установ.

Формування цифрового середовища для учасників кредитного ринку характеризується розвитком цифрової економіки і передбачає переважно дистанційну взаємодію [2]. На сучасному етапі розвитку кредитного ринку інновації повинні стати стратегією і бізнес-моделлю розвитку банків. Інноваційні цифрові екосистеми допомагають значно розширити рамки традиційного банківського обслуговування, задовольняючи таким чином потреби фізичних осіб і корпоративних клієнтів. Поряд з реалізацією кредитного обслуговування, виконанням розрахунків і здійсненням інших традиційних банківських послуг екосистеми кредитних установ пропонують різні нефінансові сервіси, що забезпечує банкам і їх клієнтам можливість виходу на нові ринки.

Характерними ознаками взаємодії між учасниками кредитного ринку та регулятором і комерційними банками, а також іншими професійними учасниками кредитного ринку і їх саморегульованих установ є віддалений доступ до банківських продуктів на основі єдиного підходу до перевірки інформації, наданої в ході банківського обслуговування в електронному форматі. Формування цифрового середовища для учасників кредитного ринку здійснюється за двома рівнями:

– платформи і технології;

– інституційного середовища, яке забезпечує взаємодію суб'єктів кредитного ринку в умовах цифрової економіки [3].

Результати проведеного дослідження свідчать, що учасники кредитного ринку, які вже працюють за таких умов, використовують інноваційні технології внаслідок чого знижуються транзакційні витрати. Банківське обслуговування різних груп клієнтів стає більш доступнішим, а банківські послуги диференційованими внаслідок чого зростає прибутковість банківського бізнесу за рахунок отримання більш високих комісійних доходів. Впровадження цифрових технологій в практику банківського обслуговування зумовлює необхідність внесення певних коректив, здатних створювати інноваційні продукти і клієнтські персоніфіковані сервіси. В даний час фокус конкуренції між банками все більше зміщується в бік технологічної сфери. Лідери банківського ринку – великі кредитні установи здатні не тільки задовольняти потреби клієнтів, але і працювати на перспективу, випереджаючи клієнтські запити. З цією метою розробляються нові моделі банківського обслуговування. Слід відмітити, що великі банківські установи на протигагу малим кредитним установам мають більшу можливість застосовувати цифрові технології. НБУ приймає участь в створенні технологій і платформ з метою підвищення

ефективності регулювання кредитного ринку і нагляду, а також надання всім учасникам ринку рівного безпечного доступу до інформації, необхідної для дотримання сучасних високих стандартів банківської діяльності. Будучи мегарегулятором, НБУ приймає участь у формуванні інституційного середовища для продуктивної взаємодії суб'єктів кредитного ринку в умовах цифрової економіки [4]. Наростаючий обсяг оброблюваних даних, складність проведених операцій і посилення нормативних вимог призводять до збільшення витрат кредитних установ, пов'язаних з регулюванням і надглядом, ідентифікацією клієнтів, оцінкою їх кредитоспроможності.

Технології регулювання і нагляду (RegTech, SupTech) в цифровому форматі дають змогу спростити адміністративні процедури, знизити витрати кредитних установ на підготовку і надання звітності, підвищивши її достовірність і якість [5].

Технології Big Data, Smart Data створені для отримання необхідної інформації в результаті обробки та аналізу неструктурованих даних і використання її для виявлення протиправних дій на кредитному ринку, прогнозування потенційних ризиків [6].

Технологія розпізнавання людей або біометрія дає змогу здійснювати дистанційне надання кредитних послуг, віддалено ідентифікуючи клієнтів на основі наскрізного ідентифікатора. Використовуючи відсортовану за певними критеріями інформацію про клієнта, отриману з різних джерел, яка зберігається в місцях її отримання, в тому числі в державних інформаційних системах. Кредитна установа має можливість в найкоротші терміни і з високим ступенем надійності приймати рішення щодо надання кредиту. Дана технологія дає змогу істотно скоротити транзакційні витрати учасників кредитного ринку на отримання та перевірку необхідної інформації про клієнтів.

Платформа – маркетплейс є торговельним майданчиком, що консолідує інформацію для учасників ринку з наявних кредитних продуктів дає змогу клієнтам порівнювати аналогічні продукти і купувати найбільш відповідні, які відповідають купівельному попиту як за ціною, так і якістю [7]. Обробка запитів клієнтів на маркетплейсі дає змогу виявити потреби учасників ринку на основі яких можуть бути сформовані пакети персоніфікованих продуктів. Розвиток такої форми банківського обслуговування спрямований на досягнення прозорості інформації щодо кредитних продуктів, їх доступності, що, сприяє розвитку добросовісної конкуренції на кредитному ринку.

При електронній взаємодії учасників кредитного ринку передбачається подальший розвиток електронного документообігу між НБУ і всіма учасниками кредитного ринку, а також забезпечення доступу кредитних установ до необхідних для перевірки фінансового стану позичальників державних інформаційних ресурсів. Незважаючи на те що діяльність НБУ з формування цифрового простору фінансового і кредитного ринків, безсумнівно, заслуговує самої позитивної оцінки, потрібно зазначити, що ця діяльність обмежується окремими рішеннями за відсутності системного підходу. З огляду на це, виникає потреба в формуванні екосистеми кредитного ринку, яка би забезпечувала контроль і безпечну узгоджену цифрову взаємодію професійних і

непрофесійних учасників кредитного ринку, а також передбачала б доступ до інформації установ, які формують інфраструктуру кредитного ринку. Необхідно, щоб екосистема кредитного ринку була інтегрована з екосистемами найбільших вітчизняних банків, а також з платформами інших кредитних установ.

Подальший розвиток інноваційної складової кредитного ринку полягає в створенні умов, стимулюючих більш активну участь банків в реалізації проектів, спрямованих на модернізацію та інноваційний розвиток національної економіки. Слід визнати, що в даному напрямі зроблені певні кроки, однак сприяння інноваційному розвитку обмежується поки що діяльністю спеціалізованих установ, що здійснюють узгоджені дії, спрямовані на напрацювання єдиних підходів до структурування, експертизи та реалізації інноваційних проектів. Питання кредитного забезпечення інноваційних процесів стає самостійним сегментом фінансово-кредитного ринку [8, с. 55].

Залежність кредитування інновацій з кредитними ризиками, які пов'язані з невизначеністю результатів впровадження інноваційних розробок, оскільки;

- призначення кредиту пов'язано з прискоренням процесу відтворення.
- кредитний ринок дає змогу суб'єктам економіки підвищити темпи свого розвитку, що сприяє зростанню інноваційного розвитку економіки;
- кредитний ринок, інтегрований в міжнародний процес більшою мірою, ніж національна економіка в цілому, здатний зіграти роль провідника інновацій, використовуючи апробовані в розвинених країнах схеми фінансування і залучаючи кошти, наявні на міжнародному фінансовому ринку;
- вітчизняні банки, які є основними учасниками кредитного ринку, - це розвинені і звичні для підприємств фінансові установи, які історично пов'язані з промисловим виробництвом і будівництвом, отже, здатні забезпечити фінансування інноваційних проектів;
- якщо кредитний ринок не буде активно залучений у вирішення стратегічних завдань інноваційного розвитку, національна економіка може зазнати різноспрямованих результатів його впливу.

Представлена на інтернет-сервісах і в публічних базах інформація за продуктами та послугами допомагає клієнтам самостійно знаходити задовольняють їх вирішення конкретних завдань. При виявленні недоробок і недоліків клієнти готові дискутувати з приводу різних проблем, включаючи тему банківського обслуговування, ділитися досвідом взаємодії з банками, застосування банківських продуктів, надавати допомогу один одному в отриманні кращих банківських продуктів. Банківські менеджери можуть проводити моніторинг цього процесу і при необхідності впливаючи.

Висновки. В результаті інтегрування кредитного ринку в інноваційно орієнтовану економіку вирішується кілька завдань. У їх числі стимулювання попиту на інновації за рахунок встановлення пропорцій випереджаючого розвитку; формування інфраструктури, що відповідає інноваційному напрямку розвитку; підтримка з боку державних органів інтегрування кредитного ринку в національний інноваційний процес.

Інноваційний розвиток безпосередньо кредитних установ слід розглядати через призму філософії постійного оновлення: цифровий екосистеми, продуктів, що поєднують як традиційні банківські, так і нефінансові послуги, що забезпечують комплексне задоволення всієї сукупності потреб клієнтів, а також технологій, використання простору, менеджменту, мотивації праці.

Системна реалізація напрямків інноваційного розвитку кредитного ринку, формуючи ринкові інститути, скорочуючи транзакційні витрати і збільшуючи доступність банківських кредитних продуктів для кожного учасника ринку, створює основу конкурентного пропорційного розвитку кредитного ринку, сприяючи, в кінцевому рахунку, випереджаючого зростання національної економіки.

Література

1. Єгоричева С. Б. Інноваційна діяльність комерційних банків: стратегічні аспекти: монографія. Полтава. ТОВ "АСМІ.2010. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/71925632.pdf>.

2. Про схвалення Концепції розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації. Розпорядження КМУ від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>.

3. Соснін О. Цифровізація як нова реальність України. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/tsyfrovizatsiya-yak-nova-realnist-ukrayiny/>.

4. Пожидаєва М. А. Платіжні системи: теоретичні засади та фінансово - правове регулювання в Україні: монографія. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 348 с.

5. Волосович С. В. Regtech в екосистемі фінансових технологій. *Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics»*. 2019. № 15. С. 62–68.

6. Самойленко Л. Б. Можливості та проблеми застосування технологій BIG DATA вітчизняними компаніями. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/59.pdf.

7. Вітюк А. В., Коляденко Н. А. Застосування електронних майданчиків у збуті машинобудівної продукції. *Економіка та управління підприємствами*. URL: <http://oaji.net/articles/2020/728-1584601871.pdf>.

8. Москвічова О. С. Вплив державного регулювання на ринок кредитних послуг в умовах глобалізації. *Економіка і фінанси*. 2014. № 4. С. 55–59.

9. Звіт про виконання стратегії реформування системи управління державними фінансами за період лютий 2017 р. грудень 2019 р. Міністерство фінансів України. 2020. 128 с.

References

1. Yehorycheva, S. B. (2010). *Innovative activity of commercial banks: strategic aspects*. Poltava. ASMI LLC. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/71925632.pdf>. (in Ukrainian).

2. On approval of the Concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018-2020 and approval of the action plan for its implementation. Order of the CMU of January 17, 2018. No. 67-r. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-%D1%80#Text>. . (in Ukrainian).

3. Sosnin, O. Digitalization as a new reality of Ukraine. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/tsyfrovizatsiya-yak-nova-realnist-ukrayiny/>.

4. Pozhydaieva, M. A. (2020). *Payment systems: theoretical principles and financial-and-legal regulation in Ukraine*. Kyiv: Yurinkom Inter, 348 p. (in Ukrainian).

5. Volosovych, S. V. (2019). Regtech in the ecosystem of financial technologies. *Electronic scientific professional publication on economic sciences "Modern Economics"*, no. 15, pp. 62–68. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua>. (in Ukrainian).

6. Samoilenko L. B. Possibilities and problems of application of BIG DATA technologies by domestic companies. http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/1_2018/59.pdf. . (in Ukrainian).

7. Vitiuk, A. V., Koliadenko, N. A. (2020). Use of electronic platforms in the sale of machine-building products. *Economics and business management*. URL: <http://oaji.net/articles/2020/728-1584601871.pdf>. . (in Ukrainian).

8. Moskvichova, O. S. (2014). The impact of state regulation on the credit services market in the context of globalization. *Economics and finance*, no.4, pp. 55–59. (in Ukrainian).

9. Report on the implementation of the strategy for reforming the public financial management system for the period from February 2017 to December 2019, Ministry of Finance of Ukraine. 2020. 128 p. (in Ukrainian).

Аннотация

Бечко П. К., Бондаренко Н. В., Бечко В. П., Наталич О. С.

Инновационное развитие кредитного рынка

В статье исследованы различные процессы трансформации национальной экономики, которые выступают необходимым условием формирования новой экономической модели с использованием цифровых и когнитивных технологий.

Изучено государственную поддержку интеграции кредитного рынка в инновационный процесс, который следует рассматривать как систему мер, обеспечивающих регуляторную поддержку кредитных учреждений. Исследовано инновационное развитие отечественной экономики, и выяснилось, что он во многом зависит от развития кредитного рынка. Определено, что инициаторами инновационного процесса должны быть банки, поскольку им следует стимулировать запуск и разработка инновационных проектов своих корпоративных клиентов.

Доказано, что участники кредитного рынка, используют инновационные технологии в результате чего снижаются транзакционные издержки. Банковское обслуживание различных групп клиентов становится более

доступным, а банковские услуги дифференцированными в результате чего возрастает прибыльность банковского бизнеса за счет получения более высоких комиссионных доходов. Определено, что НБУ принимает участие в создании технологий и платформ с целью повышения эффективности регулирования кредитного рынка и надзора, а также предоставление всем участникам рынка равного безопасного доступа к информации, необходимой для соблюдения современных высоких стандартов банковской деятельности.

Несмотря на то что деятельность НБУ по формированию цифрового пространства финансового и кредитного рынков, несомненно, заслуживает самого положительной оценки, нужно отметить, что эта деятельность ограничивается отдельными решениями при отсутствии системного подхода. Необходимо, чтобы экосистема кредитного рынка была интегрирована с экосистемами крупнейших отечественных банков, а также с платформами других кредитных учреждений.

Отмечено, что дальнейшее развитие инновационной составляющей кредитного рынка заключается в создании условий, стимулирующих более активное участие банков в реализации проектов, направленных на модернизацию и инновационное развитие национальной экономики. Банки, применяя инновационный подход к работе с клиентами, должны не только учитывать, но и предусматривать запросы различных клиентских групп. Для банков инновации является частью бизнес-модели. Они связывают перспективы своего развития с потребностями клиентских групп новых поколений.

Ключевые слова: кредитный рынок, инновации, инвестиции, платформы и технологии кредитного рынка, кредит, кредитное обеспечение.

Annotation

Bechko P. K., Bondarenko N. V., Bechko V. P., Natalych O. S.

Innovative development of a credit market

Various processes of transformation of the national economy, which are a necessary prerequisite for the formation of a new economic model using digital and cognitive technologies, were researched in the article.

State support for the integration of the credit market into the innovation process, which should be considered as a system of measures providing regulatory support for credit institutions was studied. The innovative development of the domestic economy was investigated, and it was found that it largely depended on the development of the credit market. It was determined that the initiators of the innovation process should be banks, as they should stimulate the launch and development of innovative projects of their corporate clients.

It was studied that the participants of the credit market used innovative technologies and as a result of which transaction costs were reduced. Banking services for different groups of clients became more accessible, and banking services became differentiated, and as a result of which the profitability of the banking business increased due to obtaining of higher commission income. It was defined that the NBU participated in the creation of technologies and platforms for improving the efficiency of credit market regulation and inspection, as well as providing all market

participants with equal secure access to information necessary to comply with modern high standards of banking activity. Despite the fact that the activity of the NBU on the formation a digital space of financial and credit markets, of course, deserves the most positive estimation, it should be noted that this activity are limited by individual decisions in the absence of a systematic approach. It is necessary that the ecosystem of the credit market will be integrated with the ecosystems of the largest domestic banks, as well as with the platforms of other credit institutions.

It is noted that the further development of the innovative component of the credit market is contained in the creation of the conditions stimulating more active participation of banks in the implementation of projects aimed at modernization and innovative development of the national economy. Banks, applying an innovative approach to work with clients, must not only take into account but also anticipate the requests of different customer groups. Innovations are the part of the business model for banks. They connect the prospects of their own development to the needs of the client groups of new generations.

Key words: *credit market, innovations, investments, platforms and technologies of the credit market, credit, credit support.*

УДК 336.027

DOI 10.31395/2415-8240-2021-98-2-29-40

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ПРОГРАМ МІКРОСТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

М. І. МАЛЬОВАНИЙ, доктор економічних наук

О. Т. ПРОКОПЧУК, кандидат економічних наук

М. М. МАЛЬОВАНА, аспірант

Уманський національний університет садівництва

В статті розглянуто питання розвитку програм мікрострахування в Україні. Окреслено особливості їх використання в різних країн світу. Розглянуто вплив інтенсивного розвитку програм мікрострахування у країнах світу як на соціально-економічне становище населення (зменшення захворюваності, підвищення тривалості життя, зменшення безробіття, скорочення бідності) так і на економічний розвиток. Визначені головні переваги програм мікрострахування над класичними продуктами комерційного страхування. Розроблена та обгрунтована концептуальна модель функціонування системи мікрострахування в Україні.

Ключові слова: *загальнообов'язкове державне соціальне страхування, комерційне страхування, неформальна зайнятість, мікрострахування, страхові внески.*

Постановка проблеми. Однією з головних функцій держави є соціальна. Вона реалізується через систему соціального захисту, яка представляє сукупність соціальних інститутів і інституцій, що характеризується рядом